

RAHANDUSMINISTEERIUM

Regionaalse arengu tegevuskava ettevalmistamisest

Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakond, Priidu Ristkok

Regionaalse arengu tegevuskava eesmärk ja ootus

- Tugevdada ja jälgida „Eesti 2035“ regionaalarengut puudutavate arengusihtide elluviimist riigi valdkonnapoliitikate osalusel
 - ... selleks riigi valdkonnapoliitikates regionaalarengusse panustavate ja piirkonniti eristatud tegevuste osa esiletoomine ja võimalusel suurendamine, et valdkondlikke sihte ellu viies samaaegselt parandada regionaalset tasakaalu
- *Ülesanne lähtub VV tegevusprogrammist*

Tegevuskava põhisisu

- Määratleb riigi regionaalse arengu peamised võtmeväljakutsed ja seostab need „Eesti 2035“ strateegiliste sihtide ja seiremõõdikutega
- Jälgib regionaalarengu võtmeväljakutsete hetkeolukorda ja arenguid ning seda kuidas „Eesti 2035“ regionaalarengut puudutavate arengusihptide suunas liikumine valdkonnapoliitikate toel edeneb
- Koondab järgnevateks aastateks olulisemad valdkonnapoliitikate tegevused, millel on arvestatav mõju regionaalarengu juurprobleemidele ning täpsustab nende tegevuste oodatavad väljundid regionaalarengu toetamisel

Seni tegevuskava ettevalmistamisel tehtu

- Määratletud **regionaalse arengu võtmeväljakutsed/juurprobleemid** ning seostatud need „Eesti 2035“ strateegiliste sihtide ja seiremõõdikutega

EE2035 sihid

Võtmeväljakutsed/Juurprobleemid

Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed

- *Piirkondlik ebavõrdsus...*
 - inimeste töökohtade kättesaadavuses ja tööalastes eneseteostusvõimalustes
 - inimeste sissetulekutes ja vaesuses
 - inimeste tervises ja tervena elatud eluajaj

Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud

- *Piirkondlik ebavõrdsus...*
 - **inimeste ühiskonnaelus osalemise ning vaba ajaga ja haridusega seotud eneseteostusvõimalustes**

Eestis on kõigi vajadusi arvestav, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond

- *Piirkondlik ebavõrdsus...*
 - inimeste liikumisvõimalustes ja ühendustes
 - inimeste igapäeva elutingimustes

Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik

- *Piirkondlik ebavõrdsus...*
 - **ettevõtete konkurentsivõimes ja ligipääsus kapitalile**
 - **ettevõtetele vajalike oskustega tööjõu kättesaadavuses**

Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik

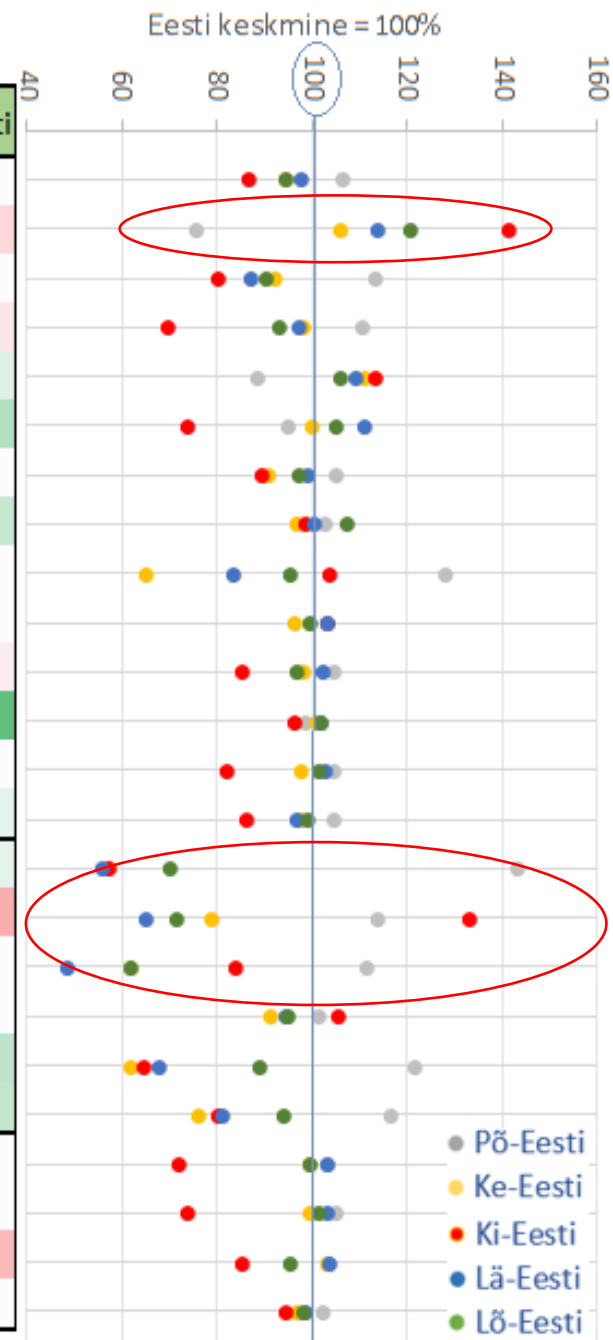
- *Piirkondlik ebavõrdsus...*
 - **KOV-de finants-, haldus- ja piirkondliku arengu kujundamise (sh teenuste osutamine) võimekuses**
 - KOV-de arenguväljavaadetes seoses rände ja elanike arvu muutustega

Seni tegevuskava ettevalmistamisel tehtu (2)

Juurprobleemide seire:

- **Hinnatud juurprobleemide lõikes regionaalarengu hetkeolukorda ja arenguid „Eesti 2035“ seiremõõdikute regionaalsete erisuste kaudu**
- Vaadeldud kuidas on senised valdkondlikud **toetusmeetmed jm rahastamisinstrumendid juurprobleeme on mõjutanud** (neid võimendanud või leevendanud)

		Seirenäitajad				
		Põ-Eesti	Ke-Eesti	Ki-Eesti	Lä-Eesti	Lõ-Eesti
Inimeste heaolu	(1) Tööjõus osalemise määr, % 15-74 aastased (2020)	77	68	62	70	68
	(2) Suhtelise vaesuse määr, % (2019)	16	22	29	24	25
	(2) Leibkonnaliikme netosissetulek kuus, eurot (2019)	925	754	656	715	740
	(3) 16+ aastaste hea/väga hea terviseseisundiga elanike osakaal (2020)	66	59	42	58	56
	(3) Ülemäärase kehakaaluga inimeste osatähtsus, 16-64 aastased (2018)	45	56	58	56	54
	(3) Välisõhu kvaliteediga (lõhnaäringud, õhusaaste) rahulolu, % (2020)	79	83	61	92	87
	(4) 15+ aastaste osalemine kultuurielus viimase 12 kuu jooksul, % (2017)	83	72	71	89	77
	(4) Kultuurse vaba-aja veetmise võimalustega rahulolu, % (2020)	74	70	62	72	73
	(4) Vabatahtlikus tegevuses osalemise määr, % (2018)	63	32	51	41	47
	(5) Rahulolu bussiuhendustega kohalike tömbekeskusega, hindepalli (2018)	3,0	2,9	3,1	3,1	3,0
	(5) Lairiba internetiühendusega leibkondade osatähtsus (2020)	93	88	76	92	87
	(6) Kodu ümbruskonda turvaliseks pidavate inimeste osatähtsus (2018)	94	96	92	97	97
	(6) Elukeskkonnaga rahul või pigem rahul olevate elanike osatähtsus (2020)	89	83	70	87	86
	(6) Leibkondade osatähtsus, mille eluruumis on jooksev soe vesi (2020)	98	91	81	90	92
Ettevõtluse vaatest	(7) SKT elaniku kohta EL27 keskmisest, % (2019)	120	48	48	47	59
	(7) Ettevõtete (20+ hõivatuga) lisandväärtus ettevõtte kohta (2017)	2608	1819	3060	1494	1648
	(7) Kaupade ja teenuste eksport (tuhat eurot) ettevõtte kohta (2020)	162	90	122	71	90
	(8) Eri- või kutseharidusega täiskasvanute (25-64) osatähtsus (2019)	71	64	74	66	67
	(8) Kolmanda taseme haridusega 30-34 aastaste osakaal, % (2020)	49	25	26	27	36
	(8) 25-64 aastaste elukestvas õppes osalemine 4 ndl jooksul, % (2019)	23	15	16	16	19
KOV vaatest	(9) Rahulolu kohaliku omavalitsuse juhtimisega oma elukohas, % (2019)	56	54	39	56	54
	(9) Rahulolu kohaliku omavalitsuse üldise arengusuunaga, % (2019)	57	54	40	56	55
	(9) KOV teenustega rahulolu, % (2020)	69	69	57	70	64
	(10) Rahvaarvu muutuse kordaja, % 2018 suhtes (2021)	103	98	95	100	99

Näide juurprobleemide seirest ...

2.8 Juurprobleem - piirkondlikud erinevused ettevõtetele vajalike oskustega tööjõu kättesaadavuses

ühik: % Eesti keskmisest		Põ-Eesti	Ke-Eesti	Ki-Eesti	Lä-Eesti	Lõ-Eesti
Seiremõõdikud:	Eri- või kutseharidusega täiskasvanute (25-64) osatähtsus (2019)	103	93	107	96	96
	Kolmanda taseme haridusega 30-34-aastaste osakaal, % (2019)	121	63	65	79	89
	25-64 aastaste elukestvas õppes osalemine viimase 4 nädalal, % (2019)	116	76	80	81	94
Toetus- jm rahastusmeetmed:	Toetus- jm rahastusmeetmed (2014-2020)	104	27	171	84	110

Kõrgema lisandväärtusega ja teadmismahukamate ettevõtete arengule on oluline kõrgema hariduse ja kvalifikatsiooniga tööjõu olemasolu, mille hulgast leida või koolitada oma vajadustele vastava profiili ja oskustega töötajad. Seejuures on väga oluline, et tööjõu erialane haridus ühtiks võimalikult hästi piirkondliku ettevõtluse valdkondliku profiiliga (ehk täpsema oskuste vajadusega). Kui eri- või kutseharidusega täiskasvanute osatähtsuses suuri piirkondlikke erinevusi pole, olles 2019.a seisuga kõrgeim Kirde-Eestis (74%) ja madalaim Kesk-Eestis (64%), siis täiskasvanute (vanusgrupi 30-34 näitel) kolmanda taseme haridusega täiskasvanute osatähtsus on Kirde- ja Kesk-Eestis (25% ringis) tuntavalt madalam kui Harjumaal (47%).

Väga olulised on elukestva õppe võimalused selleks, et ettevõtetel õnnestuks leida paremini piirkonnast sobivate oskustega tööjõudu ning inimestel oma oskustele, haridusele ja soovidele vastavaid töövõimalusi. Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määra osas on ülejäänud piirkonnad viimasel viie aasta vältel Harjumaale pisut lähenenud, kuid erinevused piirkondade vahel on siiski märgatavad - kui Põhja-Eesti (Harjumaa) vastav näitaja ulatub 2019.a seisuga üle 23%, siis kõigis ülejäänud NUTS3 piirkondades jääb see 15-19% vahemikku.

Seni tegevuskava ettevalmistamisel tehtu (3)

Peamiselt strateegia „Eesti 2035“, VVTP, valdkonnapoliitikate arengudokumentide ja maakondlike arengustrateegiate põhjal:

- **Kaardistatud/pakutud välja olulisemad valdkondlikud tegevused**, millel on arvestatav potentsiaal panustada erinevate regionaalarengu juurprobleemide leevendamisele
- **Toodud välja esialgsed tegevuste täpsemad oodatavad väljundid regionaalarengu toetamisel ja juurprobleemide leevendamisel**

... sh küsitud ministeeriumite esmaseid ettepanekuid lahenduste kohta, millega tugevdada ELi 2021-27.a välisvahendite toetusmeetmete mõju regionaalarengu tasakaalustamisele

Tegevus	Oodatavad väljundid	Vastutav ministeerium; partnerid
Juurprobleem 6: regionaalne ebavõrdsus inimeste igapäeva elutingimustes „Eesti 2035“ siht: terves Eestis on kõigi vajadusi arvestav, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond ... kus on tagatud piirkondlikult tasakaalustatud ruumiline areng ning rahvastikumutust vajaduste ja keskkonnavõimude arvestavad ruumilahendused		
6.1 elamumajanduse, keskkonna, siseturvalisuse valdkonna riiklike arengukavade ja programmide (sh REKK, STAK, Ehituse programm, Siseturvalisuse programm) elluviimise seires olulisemate mõõdikute saavutamise jälgimine ka regionaalselt	Jälgitud mõõdikute regionaalseid erinevusi (maakondlikus või NUTS3 piirkondade lõikes), vajadusel kavandatud täiendavad sekkumised meetmetes nende regionaalse mõju ühtlustamiseks, kui piirkondlikud erinevused mõõdikute osas ei vähene: *riiklike toetuste abil rekonstrueeritud korterelamute eluruumide ja väikeelamute arv; *uute nõuetele vastavate eluruumide lisandumine; *elukeskkonda turvaliseks pidavate inimeste osakaal; *elanike osakaal, kellele tagatud elupäästevõimekusega päästemeeskondade kohale jõudmine 15 minutiga;	MKM, SIM, KEM
6.2 Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete läbiviimine järgimine ruumitsustes kohalikul ja riiklikul tasandil (EE2035)	Viidud ellu tegevused KOVde, ministeeriumite jm ruumiloomega tegelevate riigiasutuste teadlikkuse ja kompetentsi kasvatamiseks kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetes	RM, KEM, KUM, SIM, SOM, MKM
6.2.1 Kahaneva elanikkonna tingimustele kohandatud ruumilahenduste (sh taristu) kasutuselevõtu toetamine, millega tagada kvaliteetsete teenuste kättesaadavus ja kestlik ehitatud keskkond (EE2035)	Kvaliteetse ruumi mõõdikud on liidetud rahuloluküsitlustesse KOVd on juhendatud asulate kompaktsemaks kohandamisel ning jätkusuutliku ehitatud keskkonna (sh taristu) arendamisel Riik on lähtunud oma investeeringutes ning KOVidele investeringutoetuste andmisel kahanemisega kohandamise ja kompakte linnaruumi arendamise põhimõttest	RM, MKM, KEM, KUM
	Toetatud väikelinnade ajalooliste keskuste elavdamist ja hoonestuse kohandamist uutele funktsioonidele (KUP24) ning nende teenuste, avaliku ruumi ja elukondliku kinnisvara ligipääsetavuse parandamist	KUM
	Välja töötatud õiguslikud ja finantsilised lahendused KOVdele tühjade ja pooltühjade korterelamute probleemile	RM
	Tühjenevate korterelamute toetusmeetme laiendamine 2022. aastast üle-eestiliseks	RM
6.2.2 Kvaliteetse elukeskkonna ja hoonefondi kestlik uuendamine koostöös KOVidega ning väljapoole keskusi elama asumist soodustavate rahastamisvahendite mitmekesistamine (EE2035)	Rakendatud toetusmeetmed mitmekülgse ja ligipääsetava eluasemefondi arendamiseks, et see oleks paremini kättesaadav inimestele eri piirkondades, aitaks vältida segregatsiooni ja ääremasumist ning elavdaks aktiivsetest kinnisvaraturu piirkondadest eemal olevate tõmbekeskuste eluasemeturgu	MKM

Seni tegevuskava ettevalmistamisel tehtu (4)

Antud ülevaade Valitsuskabinetis tegevuskava koostamisest ja edasistest tegevustest (04.05.2021)

Otsus: Riigihalduse ministril valmistada ette tegevuskava eelnõu ja tutvustada seda valitsuskabineti nõupidamisel hiljemalt 30.11.2021

Järgmised olulisemad sammud

- Ministeeriumitelt sisendi küsimine tegevuskava sisustamiseks - tegevuste ning nende oodatavate väljundite täpsustamine (august-september)
- Arutelud ministeeriumitega nende antud tagasiside ja ettepanekute osas (september-oktoober)
- Tegevuskava elluviimise koordineerimismehhanismi (vorm ja ülesanded) kavandamine ja edasise seire korralduse kokku leppimine (oktoober-november)
- Eelnõu lõplik ettevalmistamine, kooskõlastamine ja esitamine Vabariigi Valitsuskabinetile (november)

Aitäh!

Priidu Ristkok

Priidu.Ristkok@fin.ee